

KISPESTI HIRLAP

TÁRSADALMI ÉS VEGYESTARTALMU HETILAP.

Megjelenik szombaton.

Előfizetési árak:		FELELŐS SZERKESZTŐ:	FŐMUNKATÁRS:	Hirdetési díjak:	
Egész évre	4 forint	HOLBESZ JÓZSEF.	BARTOS GYULA.	Egész oldal	25 frt — kr.
Fél évre	2 " "	KIADÓ:		Fél oldal	14 " "
Negyed évre	1 " "	A LAPTULAJDONOS-BIZOTTSÁG.		Negyed oldal	8 " "
Egyes szám ára 10 krajczár.				Nyolczad oldal	5 " "
— Nyilttér sora 50 kr., Bélyeg-díj 30 krajczár. —				Tizenhatod oldal	4 " 50 "
SZERKESZTŐSÉG:				Legkisebb hirdetés	1 " 50 "
Kispest, Nagy Sándor-utca (Holbész-ház).				KIADÓHIVATAL:	
				Kispest, Nagy Sándor-utca (Holbész-ház.)	

A középosztály.

Lapunk legutóbb »Kis-ipar« cím alatt megjelent cikkében jeleztük, hogy legközelebb a középosztályról fogunk szólni.

Mindenkor egészségtelen és megbomlott társadalmi viszonyokat tár elénk azon kényszer helyzet, midőn általában »osztályokról« vagyunk kénytelen beszélni és azokról való észleléseink következtetéseit tárgyalni.

Mert előttünk azon igazság áll fenn oltárképül, mely a jogegyenlőséget zavarhatlan chaosz nélkül ábrázolja.

A jogegyenlőség magasatos elve nem tűr ember és ember között megkülönböztetést, faj, vallás és nemzetiség különbség nélkül, a miht azt az 1848-ki törvények nyíltan hirdetik és hirdetik napjainkban is sokan tátott szájjal és minden érzék nélkül.

Az, a mit a társadalom hosszú küzdelmei árán egyszer lerombolt, szétzuzott és megsemmített: lasankint visszafoglalja helyét és máris szemérmetlen nagyravágással követeli vissza jogait.

Nemesség kell a szatócsnak, érdemkereszt a hivatalnoknak, nagysád cím minden nőnek, kisasszony cím a szolgálónak, szóval: kiténtetés az emberi gyarlóságnak.

Miért?!

Hogy saját keblükben alkossanak

osztályokat az osztályokban, rendkívüliséget a rendben és czégerezzék ostobaságukat a hiúság vásarán!

Napjainkban mindenki a demokrátiáról beszél, pedig a demokrátiáról beszélni annyi, mint »lépcső az emelkedésre« — népámitás és bolondítás, mely saját napjának melegében szeret sütkérezni.

Napjainkban nagyzási hóbortban szenved számtalan ember, sokan a tehetségesebbeket, a feljebbvalókat utánozzák, mit később sokszor nagyon megkeserülnek, sokan látszatát igyekeznek adni annak, mivel nem bírnak, dicsekszenek fenhéjazva, azzal, miők nincs éppen úgy, mint az »Eladó leányok« című operettében a leányok vig kara, midőn azt hangoztatják, »Tudok szóni, tudok varni, tudok szappanozni.«

Ez a szerencsétlen áramlat fájdalom! megvan és a különböző nagyzasok megteremtették korunk sajátos és kétes értelmű helyzetét, midőn különbözőképen lehet beszélni emberekről, a mint azok modern felfogás szerint különböző osztályokat tüntetnek elő.

És ez osztályozás fellebbezése elég sajnos! megteremtette a munkásban a tekintély megvetését, melyre a ki törekszik, annál inkább nevetségessé fajul.

Az iparos, a kereskedő, az egyszerű hivatalnok nem elégszik meg többé házi tűzhelyénél az őt úgy sem megillető tekintetes czimezéssel, hanem bután nagysá-

goltatja magát és a kinek hetyke észjárásunknál fogva nagyságos cím járna, az méltóságos címet követel!... Meddig megy ez így?...

A nagyméltóságú selyemhernyóvá válik és gubóvá csinálja magát, hogy mint még nagyobb méltóságú lásson újra napvilágot.

Szóval egyrészt a nyomor más oldalról a vagyton megzavarólag hat a társadalmi egyöntetű és erős előhaladásra.

Hogy ezen visszahatásnak természetes szülöttje gyanánt mutatjuk be az ugynevezett középosztályt, mely a nemzet zömét és erejét képezi, azt mindenki természetesnek fogja találni.

A középosztály volna az, mely a magyarság legnagyobb kontingensével méltán dicsekedhetik és a mint nem érez szükségét, úgy távol van a bőség szarvától, kik egyszerű, de tisztességes háztartás mellett a törvényes rend iránt tisztelettel és odaadással viseltetnek.

Hogy ennek kebelén teremnek rózsái az erénynek, a béke szeretete, a szabadság szüksége: az olyan valóság mint az, hogy a vallás iránt is itt honol az igazi érzék és az odadó hódolat,

Nekünk magyaroknak, ha nem volna, teremtenünk kellene középosztályt, mely hivatásában a nemzet nagyságát tartja működésének egyedüli delejtűje gyanánt.

És a középosztály tömegénél fogva

A „KISPESTI HIRLAP“ TÁRGZÁJA.

Berzsenyi Dániel emlékezete.

Szobra leleplezése alkalmából.

Szobrodon sok koszoru,
Oly szép, mégis szomorú!
Rajta a földig érő nagy fátyol,
Jelzi, hogy egy nemzet fájdalma gyászol. —
A mennyi volt az ősznek csak virága,
Mind lelépték az ő márvány-szobrára...
Nagy űrt hagytaal nemzetednek szívében,
Nincs, ki génusod nyomába lépjen!
Érezzük, csudáljuk, hogy mily nagy valál:
Glóriád él... assal nem birt a halál!!

Holbész József,
nyug. plébános és szerkesztő.

Gsevegések nevezetű emberekről.

Az 1850-ik év tavaszán három elzülöttnak látszó egyén mulatott a budapesti és gyöngyösi országot egyik félreeső csárdájában, melyet ak-

kor »Becsalinak« hittak, másképen pedig »Zsándárkópó« csárdának neveztek, már t. i. azok, kik az új intézmény hőseivel találkoznak s velők megismerkedniök nem szolgált szerencsésjökre.

A csárdás egy athléta alak volt, erős bajszsal és hosszú melletverő szakállal, mely neki rendkívüli fölényt látszék biztosítani és azt tartották róla, hogy szintén honvéd volt.

És volt neki egy angyal-arcu kiszolgáló leánya, ki kötelességének teljesítésében rendíthetlen odaadást tanusított.

Nem is ment el a csárda mellett utazó akár gyalog, akár szekéren, ki nem állott volna meg egy hajtó kára a »Becsaló csárdában«. Midőn a három zülöttnék látszó egyén béperdült az ivóba, a leányka teljes figyelmét az ő kiszolgáltatásukra fordította.

Megis jutalmazták aranyos szép beszéddel és ujdonan préselt német bankótával.

Kettő közülök nagynevű költő volt, kik közül egyiket a durva hatalom, »in effigie« felakasztatott, a másikat pedig üldözte. A harmadik menekült női ruhában honvédőrnagy volt.

Mindeniknek a saját batyuja megvolt, szegényes, egyszerű és a legszükségesebb fehérneművel volt ellátva.

A »Becsaliban« rántottát ettek s borral bőven ellátták magukat és ezután kétéfelé váltak.

Kettőjök utja Gyöngyös felé vitt, a harmadik Réde felé tartott, hol családja nagy nyugtalan-ságok között várta.

Érdekes alakjai a mult eseményeinek, kik közül az egyik senki más nem volt, mint Sárossy Gyula, az »Arany Trombita« hallhatatlan írója; de hogy nézett ki? . . . Oh, egek! Pápaszemmel látni őt, a melyen nem látott és hosszú vékony kabátban, a mely testének idomaival sehogysem volt arányban és ő mégis francziás arszlánnak gondolta magát, hogy ekként a róla kormányilag kibocsátott köröztetést kijátszhassa.

A másik társa mint nő hanyagul volt öltözve, mig a Réde felé törekvő utazó valóságos zsrnál képét mutatta egy igazi német jockeynek, ki nem volt más mint Vahot Sándor, ez a szellemben gazdag költő.

Végre utjaik czéljait érték, mert Sárossy és társa letelepedtek Gyöngyösön, a mig Vahot Sándor Réden talált övéi körében pillanatnyi nyugalmat.

Sárossy Gyula egy gyöngyösi előkelő női intézetben Sorsics álnév alatt talált kenyérgeset, mig a női ruhába öltözött őrnagy kis szatócs üzletet nyitott.

Sárossy Gulyás Pál házában lakott, igen, a jó Gulyás Pálban, ki szinte széleskörű és változatos élettörténettel birt.

Gulyás Pál előkelő házat és lukullusi asztalt tartott. Egész lénye csupa finomságból állott és a mellett barátsága határtalan volt.

Csuda-e, hogy ily tulajdonok az ő házat központtá tették a jókedvnek, az előkelőségnek és a szegény bujdosó hazafiaknak.

képezi az erőt, melyen minden állami alkotásnak kell feneklenie és ez képes fényt deríteni, ha megpróbáltatások között hánykodik nemzeti lételünk hajója.

Ennek az eszmének érzetével, ennek az eszmének tudatával birva mi a közép-osztály iránt tisztelettel is viseltünk és szívünk lelkünk legforróbb óhajja a közép-osztálynak, — mely a magyarság zömét képezi, mely drága magyar hazánk és ennek szabadsága, jóléte iránt aljas önérdéktől menten lángoló buzog — meg-erősödése s jobb jövőjének felvirulása.

Holbess József,
nyug. plébános és szerkesztő.

Közönségünk és a missió-kiállítás.

Elérkezett az ideje, hogy kiöntsük azt a keserűséget, mely a családás mértékével csordultig töltötte már be lelkünket.

Nem tudjuk a baj kuforrását, de napról napra izmosodik tapasztalatunk, hogy a mi közönségünk lelkesedése futó felhő a nemes törekvések tiszta egén; lidérczfény, mely kísért, de célhoz nem vezet.

Lehetséges lenne még csak föltételezni is, hogy a mi közönségünk más husból és vérből való, különlegesség a lélektani problémák megoldásánál?

A tapasztalat azt bizonyítja. A közönyösség köde, mely a haladás vezéresillagának elhomályosítja, már ráborult a mi társadalmunkra is.

Nem látjuk a fényt, mely hívogatólag int a magasabb célok felé; keressük bár a titkos kulcsát az eseményeknek, de oly cynismussal, mely a közönyösség létoka, oly egykedvűséggel, mely az öntudat megbénítója és lehetőségét is kizárja a törekvések eredményének.

Fásult idegyszerű minden gondolatunk, a cselekvésünk tere pedig egy beláthatatlan kopár pusztaság, mely nem tud virágot fakasztani áldatlan terméketlenségében.

A szó semmit sem ér tettek nélkül. A lelkesedés tiszta meggyőződés nélkül: a rab-szolga szabadsága, egy oly képtelenség, mely egyenlő a lélek tehetségeinek tagadásával.

Ezzel a határköhöz, a mesgyéhez jutottunk, honnan visszapillantást tehetünk a közel multakra, azon a maga sajátságaiban megfelfedhetetlen látszó problémához, mely egyszersmint megoldásában kulcsát adja a lánczolatok okok megértésének.

Köztudomású, hogy érdemes plébánosunk már évek óta fáradozott egy cél megvalósításában, mely nemcsak a hitbuzgóságban gyökeredzik, hanem a község fejlődésének törekvéseit is méhében hordja. Ez egy monumentális katólikus templom építése, mely »Rudolf-fogadalmi

templom« elnevezéssel már mindnyájunk lelkében helyet foglal. Midőn az eszme köztudomású lett és a szent cél iránti lelkesedés sasszárnyakon repült, mindenki elsőnek akart jelentkezni az áldozathozatalban és mikor megnyílt a tér az ígéret beváltására, plébánosunk egyedül maradt, mint hatalmas tölgy a cserjék között.

Ez a problema. Mi lehet az oka annak, hogy közönségünk lelkesedése perzselő lángja a nemes célok utáni vágynak, de tetteiben tagadása az áldozatkésztségnek?

Az áldozatkésztségnek nem legfelsőbb fokát értjük itt — arra mi kellő fogékonysággal nem is bírunk, csak fillérekről beszélünk, mely értéket teremt, ha a közszélnél áldozzák a népek ezrei.

Kispest közönsége előtt ugylátszik annyira közönyös az eszme, a kivétel-kérdése, annyira közömbös a törekvés, hogy mindezeknek oly nyílt jelleggel ad kifejezést, hogy meg kell döbbenünk a fájó tények láttára.

Szép összeg áll már a templomépítő bizottság rendelkezésére, mely heraklesi munkát végez fáradhatatlanságában és áldozatkésztségében, de ennek az összegnek oly csekély része esik a kispesti közönség adakozására, hogy fel-ementeni is szégyen.

De nemcsak az adakozás terén állunk így, hanem az érdeklődés dolgában is, melyet legelőkelőbb tünnet fel a f. hó 13-án a végrehajtó-bizottság által rendezett bevonulás a missió-kiállításba.

Ez a mozgalom, mely ébresztgetni vélte a társadalom aléltságot, véres reményeket táplált, hogy Kispest közönsége legalább is felhasználja ezt az alkalmat és 300—400 főből álló monstre-menetben vonul a fővárosba, ezzel is kimutatva, hogy úgy erkölcsileg, mint anyagilag támogatója ennek a nemes ügynek, mely Kispest községére nemcsak fényt fog hozni, hanem jelentőségében kiemeli abból a ködből, mely ma még sajátja.

Egyedül a tanító-testület buzgalkodása mentette meg a bizottságot a fiaskótól, mert ha 500—600 gyermek nem vesz részt a menetben, úgy a bizottság bizonyára maga maradt volna, szégyenére nemcsak a cél magasztosságának hanem a község társadalmának is, mely úgy látszik tünnet lépten-nyomon.

A megtörtént változtatni már nem lehet. Érdemes plébánosunk ebből levonhatja a konzekvenciát, hogy a kispesti közönségre ne számíton az áldozatkésztségben, mert az utópia, de az üres lelkesedésre mindenkoron, mely vihart támaszt a nélkül, hogy jótékony esőt hozna.

Ez a helyzet signaturája!

A missió-kiállítást e hó végén bezárják a nélkül, hogy Kispest közönsége akár erkölcsileg vagy anyagilag támogatója lett volna a törekvések fásztó munkájában derék plébánosunknak és a végrehajtó-bizottságnak:

Hogy az Sárossy Gyulának is kedvenc tartózkodási helye volt, ki az ő nyenczkedő és ivó természetét ismerte, az előtt nem szorul magyarázatra.

Itt naponként találkozott Majorral — mint magát a volt honvédőrnagy nevezte — és találkozott Jekelfalussy Lajossal, ki akkori időben Gyöngyösön főszolgabíró volt, tehát egy rettegett kis basa, a leghatalmasabb ur, de a kit azért mindenki szeretett.

Szélteben suttogták felőle, hogy ő szintén honvéd volt, de azt csak legjobb ismerősei tudták teljes bizonyossággal, a köznép hihetetlenül rázta fejét és azt gondolta: hogy nem hiszi ő azt igaznak.

Pedig igaz volt.

Jekelfalussy Lajos ezidőben legszebb férfikorán állott, sugaris termettel, elegáns karcus-sággal és finom modorral.

Midőn felöltözött a Bach-huszárok regementjének előirt hivatalos kosztümjébe igazán hódító, daliás alak volt, kinek még öltözéke sem volt képes elidegenítőleg hatni, hanem szelíd pillantásával hódításra készítetett.

Egyszerre és váratlanul Jekelfalussy Lajos üresen hagyta a főszolgabírói hivatalt s midőn nem tért oda vissza napokig: hivatalos vizsgálatot rendeltek és a zsandárok elkezdtek lótni, futni keresvén mindenütt — Jekelfalussyt, de nem találták, volt hozzá esze!

Azután az egész város tele lett azzal a hírrel, hogy Jekelfalussy Lajos »kiszökött« a

mi annyit tett, hogy »kimenekült« az országból.

Hogy miért? az is mindjárt közbeszéd tárgya lón.

Ugyanis mint főszolgabíró élt hatalmával és minden magyar menekülőnek adott passzust — útlevelet — melylyel az üldözött szabadon elhagyhatta az országot, kik között felette kompromittáltak is találkoznak, sőt épen a kiket a véredek halálra kerestek.

Erre azután népszerűbb név nem lett egyhamar Gyöngyösön mint Jekelfalussy Lajosé.

Fényes villámlás gyanánt terjedt el az is, hogy ő maga is honvédszázados volt s magát mindig vitézül viselte.

Voltak, a kik meg egyenesen azt állították, hogy ő bolonddá tette a németet és csak azért vállalt hivatalt, hogy a szegény honvédeknek segítsen és a menekülőket megszabadítsa üldözőitől.

Mindez annál is inkább hitelre talált, mert Jekelfalussy nagybátyja is Jekelfalussy róm. kath. püspök hazafiságáért akkoriban a kufsteinj vár földalatti üregében vastraverve ült fogságban.

Jekelfalussy legenda hősvé lón, kinek nevét sokáig fényes dicsben őrizte a gyöngyösi nép hazaszeretete.

Sárossy Gyula, másképp Sorsics kényelmesen érezte magát s voltak neki kiválasztott koreszmái, melyekben bizonyos egyének körében szokott olykor, olykor szórakozni s ha néha keservében Bacchus szellemé meg-

Azt mondják korunkban nincs csoda; no hát ez a tény a XIX-ik század csodája, mely megfejtesre vár.

Ki tudja ezt megfejteni?!



Kispesti Ifjusági kör.

Ha körültekintünk községünk társadalmi világában, ott látjuk a »Kispesti Kaszinót« új életre ébredve, a »Polgári kört« az ujjáalakulás küszöbén, várva a vezető férfiakat, kik az alakulást keresztülvinnék; ott látjuk a megalakult »Kossuth kört«, melynek alapszabályai jelen időben vannak a magas miniszterium kezei közt; ott a most megalakult »Munkás kört«: mig nem a társadalom ez erős hullámszára jelenben, egy az ifjuság művelődését elősegítő kört szándékozik révpartra juttatni

Szóval minden téren mozgalom indult meg a község társadalmi és kulturális életének fejlesztésén.

S ez így van jól. A körök, humanus intézmények, vagy testületek az egyeseket fűzik össze; a létező köröket, testületeket pedig, kitűzött céljaik vezeték az érintkezésre, egymás támogatására s az egyetértésre is.

Minden ily intézménynek, testületnek, vagy körnek megvan a maga ösvénye a szellemi érintkezés mezején, mely ösvényen haladva reményli kitűzött céljait diadalra juttathatni.

Legújabbban az ifjuság körében ébredt fel a gondolat, hogy csoportosulva, a kellemes szórakozás mellett egymással érintkezve, egyszersmind az ifjuság művelődése, ismereteinek gyarapítása végett kört alakítanak, mely alakulandó kör céljaiban leli fontosságát és méltán dicselkedhetik Kispest község fiatalágának nemes törekvésével.

A közönség tájékoztatása végett ide iktatjuk a kör 3 §-át. — A kör célja: Tagjainak oly érintkezési pontot nyújtani, mely a megfelelő társas szórakozáson kívül, bennök a magyar nemzeti érzés szülte összetartást ápolni és állandosítani, őket a szépművészetek gyakorlására és fejlesztésére buzdítani, s ekként az ifjuság tovafejlődésének hazafias magyar szel-lemben szolgálni legyen hivatva. 4§. A kör eszközei céljainak kivételére hírlapok, főképen ismeretterjesztő folyóiratok, szaklapok olvasása, a magyar irodalom kiválóbb termékeinek ismeretése, a társadalmi együttérzés elősegítése, társas összejövetelek, népszerű és irodalmi felolvasások, szavaltatok tartása, valamint műkedvelői előadások és hangversenyek rendezése által.

Ezen két szakaszból világosan kitűnik, hogy az alakulandó kör, céljainak kivitele érdekében, valóban megérdemli a község támogatását, részünkről kívánjuk, hogy a magyarok Istene vezérelje a nemes ifjakat munkájokban

szállotta, mindjárt ott a társaság előtt rögtönzött bordalt vagy keseret a haza sorsa felett.

Bordalában felriadt a hazafi fájdalom s megpezdült abban a remény, hogy hejh a tavasz meghozza a kikeletet . . . No ezt mindenki úgy értelmezte, hogy itt lesz Kossuth!

Kesergő éneklésében huzditt sirt az édesanya — haza — szívén ejtett sebeket, melynek fájdalma mindnyájunkké és e sebek gyógyítását már a közel jövőben jósolá.

Szóval: troubadourja lett a kisvárosnak, mely őt mindinkább szeretni, bálványozni és érte rajongani tanult.

Arion fuvolája, Orpheus bűvös éneke nem hatottak annyi varázslattal az ős hajdankorban, mint az ő »bujdosásának« merészrűptű és szellemes siralmai, melyek csakhamar általánosakká váltak és mindenütt daloltattak.

Elt tanított, estve ivott és énekelt . . . Ah, de énekében láng honolt, mely az erekben pezsdülésre izgatta a vért s varázsa oly nagy volt, hogy a zsandárok figyelmét is kihívta.

Gyanútlan, nemes szívvel birt és a magyar faj jellemének tisztasága iránt érzett pietásában nem engedte magát senki által túlhaladni, — s mi történt? 1852-ben a nőruhában öltözött honvédmagygyal együtt mint veszedelmes egyént — elfogták.

De nem ők voltak egyedül az áldozatok, hanem a város csaknem mindazon előkelő és tiszteletré méltó vezérférfiai megvasalva és szuronyos zsandároktól kísértetve a pesti »ujéptü-

A hinta-politika.

Ily czímen emlékezik meg legfüggetlenebb lapársunk? arról a cikkünkről, melyet e lapok szerkesztője írt, lerántva a leplet a nagyközönség előtt arról a kényes kérdéssel: hogyan állunk mi a mi politikai vasutunkkal? Hát bizony kár volt lapársunknak a kákán csomót keresni, mert az a mi ott írva volt: tiszta igazság, a közvélemény erős hangjának frenetikus megnyilatkozása, melyet elcsendesíteni gyöngye a hangja. A gyermeki hangot a férfi stentori hang eltörpíti. Erre a kijelentésre jogunk van, mert néhány szelid hét leforgása után lapunk a III-ik évfolyamba lép, míg a »Kispest-Szt-Lőrincz« szoptatós dajkára szorul, a kit a csecsemő fejlődése tekintetéből megvizsgálva, a legszelidebb szavakkal is, korságos bajban leledzőnek kell nyilvánítanunk. Ezta lap irányára értjük. Lapársunk a személyeskedés szigorú tilalma alá buvikes ezzel hártja el a csapást, mely nem is a személyt veszi célba, mert hisz az itt teljesen lényegtelen, hanem a közérdeket, mely tiszta téren óhajt uralmat biztosítani a közjók boldogító tudatában, olyan bástyát építeni, mely ellentálljon nemcsak az együgyű gondolkozásu hatalmasoknak, hanem a kislelkűek öntudatlan robot munkájának is. — Az arany a tüzből tisztul, az eszmék az ellengondolatokban. A csallhatatlanság nem emberi tulajdon; ismerjük be gyarlóságunkat. Mi senkit sem sértegtünk, csak csipkedünk ott, hol zsibbadást veszünk észre, olyan életmozgást, mely a komoly törekvéseknek gátul szolgál. Az eszmecsere nem személyeskedés s ha ez igaz, úgy kár az igazságot a tilalom palástja alá rejtegetni és arra hivatkozni, hogy hiába csipkedsz, mi nem csipkedünk, mert elvünk. Hát az ilyen elv a lomtárba való. A hírlapirodalmat a tollharcz fejtette ki a bimbóból, mely ma hatalmas gyümölcsökkel díszkedhetik. Egy véleményen nem lehetünk mindnyájan. A társadalomban is van ellenzék, nemcsak a politikában. Ha két lap áll fenn valahol, nálunk pláne három, nézeteltérésnek kell lenni, mert ha az nincs, úgy létjoga sincs. Hic Rhodus, hic salta! Ez a tiszta logika. Lehet támadni erkölcsi fegyverekkel, melynek tölténye a csipős gúny is lehet, de ezzel sosem lehet romlást okozni, csakis bosszantást, mely a hírlapírás füzere. Mi tagadjuk, hogy személyeskedünk, mert mi mindig általánosságban beszélünk. Sz. alatt cikkkező úrral éppen nem személyeskedhetünk, mert személyesen nem ismerjük és a sztrájk idejében való magatartásáról mit sem tudunk, de e kimagasló czímmel: »Magát vezérül feltölt nagyság« még magát a »Kispest-Szt-Lőrincz« lap szerkesztőjét sem tisztelhetjük meg, mert nagy társaskörben Ribényi Antal plébános úr lakában nyilvánosan beismerte, hogy ő az általunk értett »nagyság« kezében a sztrájk idején csak vak eszköz volt, míg magát észre nem vette; így tehát a személyeskedés cikkünkben teljesen ki volt zárva.

let«-be kerültek, kiknél Sorexis vagyis Sárossy Gyula és Major Emma, ki különben Szalay Géza volt, megszoktak fordulni.

Hadi törvényszék ítélte. Az elfogottak közül sokan haza bocsátattak, mások egy vagy több évre sánczmunkára ítéltettek; Major Emma igazi néven Szalay Géza nyolczévi sánczmunkára lett ítélve; míg Sárossy Gyula életfogytiglan egy osztrákvárba hurczoltatott, honnét nagy utánjárás mellett 1858-ban kegyelem útján szabadult meg egy rövid időre.

Mert nemsokára a »Krinolin« verséért ismét elfogták és Budweisbe bellebzték, honnét 1861-ben került ismét Pestre.

Sárossy elfogatásának azonban legrendi-több tragédiája Rédén játszódott le. A zsandárok Vahot Sándort is keresték, de nem találták. Vahot, meghallván Sárossy elfogatását, rendkívüli izgultságban esztét veszítette és évek után mint örült halt meg a budai tébolydában.

Jekelfalussy Lajos pedig a magyar alkotmány helyreállítása folytán külföldi meneküléséből hazakerülvén mint belügyminiszteri tanácsos s mint az állami rendőrség főnöke az ország kormányzásának ténykedéseiben kiváló szerepet játszott.

Szalay Géza volt honvédőrnagy börtönéből kiszabadulva pesti kórházban végezte be életét.

Holbess József,
nyug. plébános és szerkesztő.

Mi igazán függetlenül az utazó-közönség javáért buzgunk.

Függetlenül, mert a mint a lapot átvettük, a vasuti igazgatóság által adott 100 frt segélyről, hogy szabad kezünk legyen a vasutal szemben is, azonnal lemondunk, innen van az, hogy a mi elismerésre méltót tesz a vasuti igazgatóság, azt kiemelőleg hirdetjük, de a mibe ostromozni kell a vasuti ügyet, ostromozzuk.

Függetlenségünkben kifolyólag nem törődünk mi azzal, hogy az igazgatóságnak nincsenek fűtésre alkalmas kocsijai, hanem követeljük a fűtést, régidő óta szedi már az utazó-közönségtől az ezeket, mint ezt a vasut egykori ellenese lapunkban kimutatni kegyes volt, legyen tehát a vasuti igazgatóság az utazók iránt méltányos s fűtésre alkalmas kocsikat állítson elő, különben e tekintetben gyűlést fogunk többek kívánatára legközelebb összehívni.

Még megjegyezzük, hogy lapársunk erősen vágott oda, hová nem is gondolt, életerejére, lapjának programjára, mely a személyeskedést kizárja és mégis ellentmond programjának a tény. Ha t. lapársunk velünk nem óhajt foglalkozni, annál többet fogunk mi foglalkozni a legfüggetlenebb lappal? Főleg akkor, ha ellentmond önmagának, mi a heti krónikának mind-ezideig eseménye volt. Kritikus mesterség a hírlapírás, oda nemcsak penna, tinta, gondolat és nyomdafesték kell, hanem érzék is, ez pedig ugylátszik lapársunk achillesi pontja. No de majd meglátjuk meddig seper a seprű?!

Holbess József,
nyug. plébános és szerkesztő.

Kispest-Szt-Lőrincz nagyerdemű közönségéhez!

Felébredt bennünk drága hazánk irodalma iránti szeretet.

Lángra lobbant bennünk a törhetlen buzgalom ifjuságunk művelődésének elősegítése érdekében.

Erősen eltökéltük, hogy zsenge községünk ifjuságának érzéseit az egymással való érintkezés és egyetértés által összeforrasztjuk.

Legforróbb óhajunk egy „Ifusági kör“ alakítani, mely góczpontját képezne a nemes eszmékért lelkesedni és cselekedni tudó ifjuságnak, ugyszintén a hasonczélú humanus intézményekkel, körökkel karöltve, erőnkhez képest közreműködni óhajunk szeretett községünk társadalmi életének felvidítésén.

Munkára vállalkozunk, munkára, Kispest község ifjusága irodalmi és szépművészeti ismereteinek, nem különben érdekeinknek magyar szellemben való fejlesztése érdekében.

Nehéz munkára vállalkozunk. De midőn látjuk, hogy vállalkozásunk közepette örömkönyektől áznak édes anyánknak Hunniának szeméi: lehetetlenség télen-ségben és lustaságban hevertetni nemesebb szolgálatra kész erőnket és lehetetlenség ifju vérünknek pihenni akkor, midőn e község közönsége is szívesen örvend működésünknek.

E célból f. évi **december hó 20-án** d. u. 3 és fél órakor a kispesti színház termében alakuló gyűlés lesz, melyre Kispest község ifjuságát alakulás céljából, az érdemes közönséget pedig nemes céljaink támogatása és sikeresebb keresztülvitele végett amint tisztelettel meghívjuk: tudjuk, hogy becses megjelenése alakuló gyűlésünknek tekintélye lend.

Melyhez képest azon reményünknek adván kifejezést, hogy becses támogatásával szerencsétlenni fog.

Maradtunk kiváló tisztelettel:

Kispest, 1896. december hó 15.

Holbess József,
korelnök.

Sántha Elek,
szerző bizottsági tag.

Molnár Imre,
szerző bizottsági tag.

HIREK.

Gyermek dalkör.

A dal virágos út a szív legtisztább érzelmeihez. A klasszikusok szerint, szelidítője a kedélynek, legőszintébb tolmácsa a nemes léleknek. Göthe szerint: hol dalolnak, ott telepedjél meg, gonosz emberek nem dalolnak. Mindnyájan, kiket magasztosabb érzelmek és tisztultabb gondolkodás és öntudat vezérelnek, érezzük is, hogy a dal az a varázshatalom, mely átalakítja a kedélyt; a borús ég kiderül a fényes nap mosolyával, ha a dal titkos utat talál a szenvedő kebelhez, a gond lomha felhőt messze űzik az ábránd boldogító érzései, melyeket a bűvös összhang lop az érzelmek rejtélyes világába az emlékek édes-bús gyönyöreivel. A dalban mindent feltalálhat az érző kebel: a reményt, a lelkesedést, az örömet a haldokló fájdalommal, a gyötrelmet az édes epekedéssel, a virágfakadás bűbáját a pusztulás sötét gondolatával. Igézet a dal, mely kábit, álmokba ringat; fájdalmas tövis, mely sebez, vérez a szerelem titokzatosságában, de gyönyört okoz. Dajka a dal, lelkünk síró kis gyermek, mely csittitgató szavára lassan elszendereg, mondja a költő. Kiapadhatatlan forrása a nemes érzelmeknek, melyet a költészet csodás világa terem. De nem czélunk e sorokban értekezni a dal bűbájáról, hanem csak megvilágítani tiszta fényvel azt a kört, mely tagjaiban egy viruló kertet bír. A helybeli állami elemi iskola nemes kedélyű igazgatója egy oly eszme megtestesítésén fáradozik, mely hatásában nemcsak nemesítőleg fogja tisztítani a gyermek érzelmvilágát, de a paedagogia erkölcsi szempontjából is nagy horderejű. Egy állandó gyermek-dalkör megtestesítéséről van szó, mely ma már 60 taggal működik is a hit reményfakasztó áhitatos dalai tanulgatásában. A karácsonyi nagy ünnepek alatt fog e gyermek-dalkör a nagymiséken először szerepelni programjával, mely ha beválik, úgy az állandosítás már csak a jóakarát munkája. Itt még azt is meg kell jegyeznünk, hogy az ének négy szólamú és így ebben rejlik az érték is, melyet a fáradozás és sok nehézséggel járó betanítás kapcsán az aranyat kereső bányá munkához lehet hasonlítani, mi kívánunk kintartani e nagy munkához, mely hisszük magában rejt a siker gyönyöreit is.

Uj gyár.

Községünk rohamos fejlődéséről tanuságot tesz az is, hogy ujabban ismét egy gyár, még pedig mérleg-gyár létesítéséről van szó, mely a megvalósuláshoz, hogy mily közel áll, igazolja az a körülmény, hogy a mérték hitelesítő hivatal felállítása már kezdeményezve van. Hát csak állítsanak föl minél több gyárat Kispest-Szt-Lőrincz területén, mert ez lesz az a magnes, mely a letelepülést eredményezve, a község jövőjének válik hatalmas fejlesztő közegévé.

A szülők figyelmébe.

Az a szigorú ellenőrzés, mely a folyó tanévben az iskolai mulasztásokat kíséri, kötelességünk ké teszi figyelmeztetni a szülőket arra, hogy gyermekeiket járassák pontosan iskolába és minden csip-csup dologért ne tarták otthon, mert a mulasztásokat intések követik, melyet a büntetések fejeznek be. Saját füllökkel hallottuk, hogy sok szülő a tanítókat okolja a kapott intésekért, büntetésekért, holott magok a szülők a vétkesek, mert semmibe sem veszik a törvényt, mely a mulasztásokat ha azok nem igazoltatnak kellő okokkal, szigoruan bünteti. A szülők megnyugtására írhatjuk, hogy ha gyermeke ok nélkül nem mulasz, úgy büntetést sem kap és a tanítók sem írják ki a szülőket pénzbírságra. Így áll a dolog. Egyben figyelmeztetjük mindazokat, kik fizetés iránti megintést kaptak, a kirott összeget mielőbb fizessék be a községi pénztárba vagy a mulasztást igazolják, mert ellenkező esetben végrehajtás útján fognak azok behajtatni.

Szerkesztők kitüntetés.

Nem arany érdemkeresztről lesz itt szó, midőn szerkesztők kitüntetéséről lezunk hírt, bár ezt is elfogadná és mi büszkén közölnénk is, hanem arról a bizalomról, melyvel községünk arany ifjusága tüntette ki az által, hogy a megalakulás stádiumán álló »Ifusági-Kör« elnöki állásának elfogadására kérte fel. A szervező-bizottság három tagja: Sántha Elek, Gollowitz Győző és Neumann N. voltak tolmácsolói az ifjuság bizalmi kérdésnek, melynek — tekintve a nemes és a közmívelődés szolgálatában álló czélokot — szerkesztők azal tett eleget, hogy ez elnökséget elfogadta. Adja Isten, hogy ez a kör ifju erejével csodá-

kat miveljen és olvassa egyé a mi széthúzó erőinket a közcélokban és ezzel válják a társadalmi béke és egyetértés hatalmas tényezőjévé. A kör vezetője garantiát szolgál erre, csak azután legyen kintartás és összetartás a tagokban. Ezt föltételezzük és reméljük is.

A missió-sorsjegyek.

Ez úton hozzuk olvasóink tudomására, hogy a missió-sorsjegyek már Kispesten is kaphatók Bán Kálmán kereskedésében. A ki tehát 1 frttal 2800 frt értékű tárgyakat remél nyerhetni, az siessen a jegyvásárlással, nehogy elfogyjanak. (Ettől Kispesten nem lehet félni! A szedő.)

Gyermekek felruházása.

Az ifjabb gróf Ráday egyesület jövő vasárnap azaz a hó 20-án Magyar József vendéglőjében 10 szegény kispesti gyermeket fog ünnepélyesen ruhával ellátni. Legyen szabad remélni, hogy az ünnepélyen községünk lakosai közül minél számosabban jelennek meg, így fogjuk az egyesület igazán nemes tetteért hálánkat kitüntetni.

A kispesti tűzoltó testület újszervezése.

Lapunk mult számában reményt fűztünk ahhoz, hogy a tűzoltótestület újszervezése céljából f. hó 13-ára összehívott értekezletről kellőképp referálunk. Ehhez képest a következőket közölhetjük. Schércz Ferencz korelnök az értekezletet megnyitván felkérte dr. Nagy Károlyt mint az egyesület volt főparancsnokát, hogy a kispesti tűzoltóság eddigi működését kezdettől fogva ismeresse. A volt főparancsnok mint a testület régi tagja velős előadásban világította meg az eddigi divó állapotokat. Ezek között igen érdekes; de egyszersmind sajnós is, hogy a testületnek miniszterileg jóváhagyott alapszabályai és egyéb okiratok is a volt jegyző vagy nem tudni kinek a gondatlansága folytán elkallódtak. Felemlítette, hogy a község útján mintegy 1500 forinthat juthat a testület, mely a szervezkedésnek nagy előnyére van. E másod ízben összehívott gyűlésre megváltak hiva a testület összes vezetői is, de azok közül csak dr. Nagy Károly volt főparancsnok jelent meg, ki előadta, hogy a meg nem jelent testületi tisztviselők tisztjüket már a meg nem jelenés által is odahagyottnak deklarálván, meg hogy a megválasztott tisztviselők évi ideje lejárván különben is szükség volna a tisztújításra, a közgyűlés mondja ki, miszerint a tisztújítást azonnal megtartja. Így a közgyűlés összes tisztviselőit azonnal megválasztotta. Elnök lett: Schércz Ferencz. Titkár: Seper Kajetán. Pénztárnok: Varga János. Választmányi tagok: Weckinger József, Eder József, Csabai József es Weil Arthur. Üdvözljük az újonnan megválasztott tisztviselőket s kívánjuk, hogy a község jóléte és biztonsága érdekében sikeresen működjenek.

Értesítés.

A kispesti ág. hitv. ev. főkegyház már most értesíti a mélyen tisztelt híveit, hogy f. hó 25-én azaz pénteken karácsonynak első ünnepén délelőtt 10 órakor a fő-utcai tanszeremben istentisztelet lesz. Az isteni tisztelet után pedig a szent úrvacsora fog kiszolgáltatni. Mas: ny Sámuel, főkegyházi jegyző.

Az »Emlék Album«-ról.

A főrendház elnökségéről lemondott Szilágy József koronaőr a kispesti Rudolf fogadalmi templom javára Cziklay Lajos által kiadandó remek »Emlék Album«-ban szintén irt és soraiában a közélet szereplőinek a következő tanácsot adja: »A ki sokáig él, megöregszik s ha megöregedve észre veszi, hogy testi és szellemi ereje hanyatlak, vonuljon vissza helyéről, melyet a nyil nos életben elfoglalt, oly időben, midőn talán még sajnálkozni fognak visszavonulása felett és ne várja be azt az időt, mikor csak szánakozva tekintenek rá és türelmetlenül várják, hogy engedje át helyét fiatal erőnek. Szilágy József.«

Olvassinkhoz!

Lapunk legközelebbi száma a karácsonyi ünnepek miatt nem szombaton hanem csütörtökön fog megjelenni, melyről t. olvasóinkat ez uton értesítjük.

Választás.

Glósz Bélát társadalmunk rokonszenves, ismert alakját, az a kitüntetés érte, hogy a fertőtlenítő intézethez megválasztották első osztályú tisztnek. Ugyancsak ez intézethez választották be Dayka Antalt is, másod osztályú tisztnek, kit községünk mint festőművészt és kitűnő író már e lapon hasábjairól is ismer. Gratulálunk.

Eljegyzés.

Horváth József kispesti lakos eljegyezte Jäger István kispesti polgár kedves leányát, Mariskát.

Közgyűlés.

A község képviselőtestülete tegnap pénteken d. u. 4 órakor rendkívüli közgyűlést tartott, melynek tárgyat képezte az ital és fogyasztási adóra ki nem egyezettekkel szemben követendő eljárás illetve az illető üzlettulajdonosoknak mi módon leendő ellenőrzése. A képviselő-testület el-

határozta, hogy 600—600 forint javadalmazással két ellenőrt fogad, kiknek kötelességét fogja képezni a községgel ki nem egyezettek állandó ellenőrzése. A csempészek felderítésénél a bíróság két harmadrésze az illeti, a ki a csempészetet bejelenti. Gesztesi Miksa, jegyző részére 300 forint, Barnóthy Lajos pénztárnok részére pedig 200 forint kezelési díjat szavazott meg a nagylelkű képviselő-testület. Elhatározatott továbbá, hogy a hetes bizottság a fogyasztási adók kezelése körüli teendőket állandó ellenőrzésűl továbbra is működésben marad. Ez a bizottság fogja a két ellenőrt is megválasztani.

T. cz.

Van szerencsém saját töltésű palaczkboraimnak árait szives figyelmébe ajánlani:

90-es móri vörös	literje	80 kr.
92-es szegszárdi vör.	»	50 »
95-ös siller	»	26 »
92-es fehér szomorodni	»	80 »
92-es » villányi	»	60 »
94-es bösingi asztali	»	35 »

Valódi bortörkölt, borovicskát, szilvorumot, cognacot, legjobb minőségű liköröket, tearumot, Törley champagnert, ásványvizeket, mindig raktáron tartok.

Tisztelettel

Krakauer Mórné.

Kispesten,

a Fő-utca és Üllői-út sarkán.

ELSŐ KISPESTI KÖNYVNYOMDA FISCHHOF HENRIK.

Szives tudomásul.

Van szerencsém a t. cz. közönség szives tudomására hozni, hogy mai napon könyvnyomdámat

papirkereskedéssel

bővítettem.

Raktáron tartok: **papír, író és rajzszerkeket, üzleti-könyveket, levélpapírt, borítékot doboz és darabonkint, csomagoló és göngyapírt, diss, torta és selyempapírt s b.**

Karácsonyi és újévi ajándékok. — Újévi köszöntők.

Azon reményben, hogy üzletemet szives partfogásával szerencsétlenni, előre is biztosítom, hogy úgy mint eddig a jövőben is főfőrekvésem leendő t. rendelőim bizalmát elnyerni és megbízásainak a legpontosabban eleget tenni.

Kiváló tisztelettel
FISCHHOF HENRIK.

KISPESTI TAKARÉKPÉNZTÁR R.-T.

HIRDETMÉNY.

Az intézetünk kebelében 1896. január hó 1-én alakult **önsegélyző évtársulat** oly fényes eredményt mutat fel, hogy ezt — az üzletág kezdetlegességét tekintve — alig reményelhetjük. Tájékoztatóul csak annyit kívánunk kiemelni, hogy az évtársulat ma már 1200 üzletrésszel működik s — a f. évi november 15-iki átlagot véve alapul, — 11.000 frt tőke felett rendelkezik és — a takarékpénztári osztály támogatásával — az évtársulati tagoknak nyújtott kölcsönök a 16.000 frtot meghaladják.

Ezen eredmény arra indította a takarékpénztár igazgatóságát, hogy

az 1897. év január hó 1-jével új önsegélyző évtársulatot alakít, mely ép úgy mint az előbbi évtársulat **6 évre és heti 50 filléres, vagyis 25 kros betétekre** alakittatik.

Bővebb tájékoztatást ez irányban az intézet vezetősége szivesen nyújt, megemlítőnek tartjuk azonban már itt is, hogy minden évtársulat 6 évi időtartamra alakul, de minden egyes tagnak jogában áll — az alapszabályszerű felmondás mellett — az évtársulat kötelékéből bármikor kilépni. Továbbá, minden 25 kros betét, — megfelelő biztosíték mellett — 75 frtig megterhelhető. A kölcsönök 6%-os kamatozás mellett nyújthatnak és a heti befizetésekkel törlesztetnek.

Beiratkozni már most is lehet az intézet irodahelyiségében a hivatalos órák alatt, továbbá az intézet igazgatósági tagjainál és megbízottainál.

Minden üzletrész után egyszer s mindenkorra 25 kr. beiratási díj fizetendő.

Midőn ezt a nagyközönség szives tudomására hozzuk, teszszük ezt úgy intézetünk, mint a közönségnek kölcsönös jól felfogott érdekében s meg vagyunk győződve, hogy ennek részéről a nagy áldozattal és fáradtsággal fentartott intézményt kellő támogatásban fogja részesíteni.

Kispest, 1896. november hó 21.

A kispesti takarékpénztár r.-t. igazgatósága.